

Reguleringsmyndigheten for energi
rme@nve.no

Deres ref. nr.3/2022

Vår ref.: Audun Grynning

Vår dato: 26.09.2022

Hørings svar fra Vidju Holding AS til RME sine forslag til endringer i modell for kostnadsnorm, korrigering for rammevilkår.

Vidju Holding AS er et heleid kommunalt selskap som er eid av kommunene Hol (29,9%), Ål (24,9%), Gol (21,9%), Nesbyen (16,9%), Flå (6%) og Hemsedal (0,4%). Vidju Holding AS eier 100% av nettselskapet **Hallingdal Kraftnett AS**.

Oppsummering

Det pågår nå som kjent også et arbeid med å endre eller supplere oppgavevariablene i trinn 1 for Dnett. Vi kjenner ikke hvordan geografiske forhold eventuelt vil reflekteres i en ny løsning her.

Siden det er en sammenheng mellom trinn 1 og trinn 2 i reguleringsmodellen, mener vi innføringen av de foreslåtte endringene i trinn 2 bør avvantes, slik at disse kan innføres samtidig senere.

Også overgangen fra «60/40» vekting til «70/30» gjør at det kan være fornuftig å vente på grunn av de dramatiske konsekvensene dette vil ha for enkelte selskap. Overgang til en vektingen på «70/30» bør avvantes fordi vi mener modellen generelt ikke er god nok til å reflektere de behovene og incentivene som bør implementeres for å håndtere utfordringene i strømmettet sett i lys av «det grønne skiftet». Det er behov for betydelige investeringer i nett-infrastrukturen for å realisere denne overgangen. Det er vår mening at vi står i fare for å rasjonalisere bort muligheten for en overgang til en betydelig økt, grønn (les: variabel) produksjon. Vi mener det kan stilles store spørsmålstegn ved validiteten og de samfunnsøkonomiske konsekvensene i inntekstrammemodellen – spesielt sett i lys av dagens situasjon.

I tillegg til dette er prisene for kjøp av nettap økt betydelig, noe som påvirker effektiviteten ulikt avhengig av i hvilket prisområde selskapene ligger i. Det er i trinn 3 dette vil påvirke effektiviteten til selskapene.

Vi vil også nevne at det pågår mange fusjoner for tiden, også blant front selskapene, noe som påvirker de andre selskapene. Totalt sett gjør alle disse momentene at vi anbefaler en

utsettelse av innføringen av de foreslåtte endringene i trinn 2, slik at disse kan sees i sammenheng med det pågående arbeidet i trinn 1.

Fjerningen av jordkabelvariabelen får dramatiske konsekvenser for flere selskap, blant annet Hallingdal Kraftnett AS. Enkelte selskap får et tosfret antall prosentpoeng nedgang i effektiviteten. Vi forstår at RME's syn er at trinn 2 i IR modellen ikke skal inneha parametere som det er mulig å påvirke. Etter å ha styrt etter IR modellen i så mange år er det urimelig at en endring skal påvirke IR på en så dramatisk måte. I flere av våre områder er det ingen alternativer enn å bygge jordkabel (høyfjell mm). Dette er urimelig og ei heller trolig et ønske i forhold til oppetid (utfall som en konsekvens av snølast, ising, skog, vind mm).

Dersom RME opprettholder at denne skal utfases bør det gjøres på et tidspunkt da også dette ses i sammenheng med de andre trinnene i modellen. Vi vil også anbefale at RME utsetter økningen av normandelen fra 60% til 70%.

Bakgrunn for høringen

Dagens tilnærming ble innført i 2016. RME har nå oppdatert datagrunnlaget for variablene. De har også vurdert om hvilke nye forhold det bør lages rammevilkårsvariabler for, og om det finnes bedre kartgrunnlag eller bedre måter å formulere variablene på.

Forskrift for kontroll av nettvirksomhet spesifiserer ikke hvordan de sammenlignende analysene skal ta hensyn til rammevilkår. Fra 2007 til 2012 inkluderte RME rammevilkårsvariabler i effektivitetsanalysen (DEA), og fra 2013 ble det introduserte et korrigerende trinn (trinn 2). Først brukes DEA for å beregne nettselskapenes relative kostnadseffektivitet. I analysen defineres så innsatsfaktorer (kostnader) og oppgaver. DEA identifiserer selskapene som har lavest kostnader i forhold til oppgavene, og disse blir referanseselskaper for de andre selskapene. Selskapene får et DEA-resultat som sier hvor effektive de er i forhold til referanseselskapene. Analysen tar kun hensyn til de oppgavene som er kvantifisert i modellen, og anser ellers selskapene for å være helt like.

I realiteten er selskapene utsatt for flere ulike rammevilkår som påvirker kostnadene. Uten å ta hensyn til dette er det risiko for at kostnadsnormene ikke blir representative. Det er ulike kostnader knyttet til forskjellige rammevilkår. RME kjører en regresjon for å identifisere hvordan rammevilkårene påvirker DEA-resultatene. Denne effekten kalles «prisen» på rammevilkåret. Den brukes til individuelle korrigeringer av DEA-resultatene i trinn 2. Selskaper som har mer utfordrende rammevilkår sammenlignet med sine referanseselskaper, får en positiv justering av effektivitetsresultatet sitt. Selskaper som har mindre utfordrende rammevilkår sammenlignet med sine referanseselskaper, får en negativ justering av resultatet. Variablene som er inkludert i dagens modeller er: Andel høyspent jordkabel, faktor av skog og helning, andel luftnett i barskog, faktor 1: løvskog, småkraft og helning, faktor 2: øyer, kystnærhet, vind og andel sjøkabel og til slutt faktor 3: kuldegrader, is, snø og nordlig breddegrad.

Vidju Holding's innspill

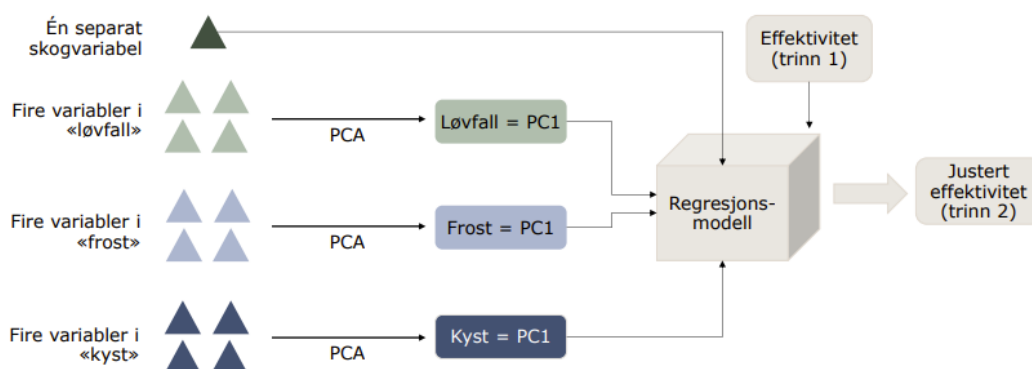
Vidju Holding mener rammevilkårskorrigeringsene i beregningen av nettselskapenes inntektsramme er meget viktig og avgjørende for at modellen skal kunne fungere som et sammenligningsgrunnlag mellom nettselskapene. Dette for å få en så rettferdig og nøytral modell som mulig. Det er rammevilkårsjusteringen i trinn to som er viktig for at selskaper med ekstra utfordringer skal kunne oppnå tilfredsstillende effektivitet i RME's inntektsrammeregulering.

Vi er fornøyde med at den prosentvise delen som rammevilkårskorrigeringen utgjør av den totale inntektsrammen, er økt i forhold til dagens nivå. Det er også bra at det i hovedsak er brukt lengre tidsserier i beregningene.

Vidju Holding AS mener at KILE-kostnadene er riktig å fordele som et snitt over noen år. Vi er opptatt av at noen variabler som i dag treffer for få nettselskaper (til å kunne brukes som en separat variabel), heller kan kombineres i flere forhold sammen i en variabel. Slik vi erfarer har RME tatt hensyn til dette i de nye beregningene. Som eksempel på dette kan nevnes steder som ikke er øyer, men som allikevel har de samme ulempene, samt stengte veier og reinsdyr parring/kalving med flere. I motsatt fall vil selskaper som kan ha betydelige kostnader, måtte bære denne uten noen form for korrigerings i trinn 2.

Justeringen i trinn 2 vil endre seg for et selskap når det er et skifte i mønsterselskapet, som kan skje for eksempel etter en fusjon. Da er det viktig at man ser på den totale endringen i trinn 2-effektivitet, siden endringene i trinn 1 og trinn 2 kan gå i motsatt retning av hverandre.

Statistisk metode:



Figur 1. Oversikt over metoden, gitt de nye foreslåtte variablene. Flere enkeltvariabler samles i komposittvariabler (Løvfall, Frost, og Kyst) ved PCA-metoden, før disse brukes inn i en regresjonsmodell. De er da formulert som differanse mot mønsterselskapets verdi på variabelen.

Høringsdokumentet beskriver prosessen med å teste mange ulike variabler manuelt, før man etter hvert ender opp med hvilke som skal inngå i komposittvariablene. Det beskrives at det tas hensyn til at hvorvidt en variabel blir signifikant eller ikke kommer an på hvilke andre variabler en har med i modellen, ved å teste flere variabler i kombinasjon manuelt.

Det er likefullt ikke helt klart for oss hvorfor akkurat de kandidatvariablene som ble valgt ut til å inngå i komposittvariablene har blitt valgt framfor andre, eller hvorfor akkurat disse fire variablene til regresjonsmodellen er valgt ut. Det hadde vært interessant å vite hvordan effektstørrelse inngår i utvelgelsen, selv om vi antar at dette også har vært et kriterium i prosessen. Kanskje er det også verdt å se nærmere på hvordan totaleffekten av flere variabler påvirkes når de kombineres i en komposittvariabel slik det nå gjøres.

Rnett

Den rammevilkårsvariabelen som i dag er i bruk for regionalnettet har ikke vært signifikant og dermed ikke ført til korrigerende i de to siste årene. I det nye forslaget har RME samlet et stort antall kandidatvariabler for regionalnettet, men finner få tegn til statistisk signifikans - både når de testes én og én og sammen. Dette fører til at det foreslås å ikke gjøre noen rammevilkårskorrigerende for Rnett framover.

For Rnett er det en ekstra utfordring at datasettet er lite (34 selskaper i regresjonen) og at variansen i effektivitet i trinn 1 er større enn for Dnett. Et lite utvalg og stor varians gjør det vanskelig å finne statistiske sammenhenger, selv om de egentlig skulle være til stede. Dette problemet kan forventes å forverre seg etter hvert som flere selskaper slår seg sammen, og vil nok også dukke opp for Dnett før eller senere. Det vil være uheldig for modellen hvis variabler som blir funnet signifikante og betydelige i dag, gradvis dropper ut i årene framover bare fordi datasettet blir mindre.

Korrigerende for lavspent del av Dnett

I høringsdokumentet argumenterer RME med at siden oppgavevariablene i trinn 1 er basert på høyspentnettet, er det riktigst å «korrigere DEA-resultatet for forhold som rammer anleggene i trinn 1, det vil si høyspentnettet». Vi antar imidlertid at hvis det er eksogene forhold som virker spesielt kostnadsdrivende for lavspentnettet, burde det være et argument for å vurdere det som rammevilkår. Effektiviteten som beregnes i trinn 1 handler om selskapenes total kostnad, som også omfatter kostnadene for lavspentnettet.

Variabler basert på forhold rundt det faktiske nettet, og koblinger til trinn 1.

Som kjent vurderes det også i øyeblikket å innføre oppgavevariabler i Dnett som er basert på et kunstig nett framfor det faktiske nettet. Ved et kunstig generert nett som ikke tar tilstrekkelig hensyn til topografi kan dette skape utfordringer. Ut over akkurat dette, kan det også virke inkonsistent med et trinn 1 basert på et kunstig nett mens flere av trinn 2-variablene gjelder for forholdene i det faktiske nettet.

Jordkabel

Som vist til i innledningen finnes prinsipielle argumenter for hvorfor det ikke bør være en jordkabelvariabel i trinn 2. Samtidig er det verdt å merke seg at ved å fjerne dette, er det ikke lenger noe ekstra insentiv til å velge jordkabel i reguleringsmodellen. I den grad luftlinjer har betydelige negative eksternaliteter (lokale reguleringer, naturinngrep, visuelt inntrykk, risiko for skader, etc.), er ikke dette regnet inn i reguleringen av nettselskapene. Vi mener at det det bør være et ekstra insentiv for jordkabel i IR modellen, selv om det ikke lenger skal

være en del av trinn 2. Vi vil også nevne at fjerningen av jordkabelvariabelen får dramatiske konsekvenser for mange selskap. Enkelte selskap får en tosifret prosentpoeng nedgang i effektiviteten. Vi mener at konsekvensene er så dramatiske for enkelte selskap at det er uforvarslog å innføre denne endringen.

Inntektsrammemodellens egnethet i dagens situasjon

Vi tillater oss å stille spørsmålstegn ved inntekstrammens egnethet midt i den situasjonen samfunnet nå står i. Samfunnet er avhengig av et stabilt og pålitelig nett mer enn noensinne sett i lys av blant annet en eksplosiv vekst i lokal produksjon (i lavspent nettet). Det som var dimensjoneringskriterier historisk, er ikke tilstrekkelig i framtiden. En stadig effektivisering hvor man isolert sett ser på IR modellen som «fasit» kan ha svært uheldige konsekvenser for hvilke valg nettselskapene tar på kort sikt som vi beskriver i innledningen til dette dokumentet. Vi ber om en bredere gjennomgang av IR modellen sett i lys av dette før deler av modellen endres.

Vennlig hilsen og på vegne av
Vidju Holding AS

Audun Grynning